

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü

Sayı : B.05.0.NÜV.0.06.00.01-114-(99)-139/42702
Konu : Türkiye Barolar Birliği tarafından
açılan dava

9.../05/2011

DOSYA

Türkiye Barolar Birliği vekilleri tarafından Bakanlığımız aleyhine açılan dava üzerine, Danıştay 8. Dairesince verilen 22.03.2011 tarih ve 2008/11035 Esas, 2011/1750 sayılı "davanın reddine" ilişkin kararın bir örneği ilişikte gönderilmiştir.

Söz konusu kararda 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu ile vekalet ibrazı şartına bağlanmış olan nüfus kayıt örneğinin, bu konuda haklarında ayrıksı bir düzenleme bulunmayan avukat stajyerlerine verilmeyeceği belirtilmiştir.

Bilgi ve gereğini rica ederim.

Dr. Ahmet SARICAN
Bakan a.
Genel Müdür

EK:
1.Danıştay Kararı (4 sayfa)

DAĞITIM :
81 İl Valiliğine

T.C.
DANIŞTAY
SEKİZİNCİ DAİRE
Esas No : 2008/11035
Karar No : 2011/1750

Davacı : Türkiye Barolar Birliği
Oğuzlar Mah. Barış Manço Cad. 1366 Sok. No:3
Balgat/ANKARA

Vekilleri : Av. Seray Şenfer Memiş, Av. Özcan Çine - (Aynı yerde)

Davalı : İçişleri Bakanlığı

Davanın Özeti : İçişleri Bakanlığı'nın avukat stajyerlerine nüfus kayıt örneği verilmemesi yönünde Samsun Valiliği'ne hitaben yazdığı 13.6.2008 gün ve 15683 sayılı yazı üzerine, bu şekilde uygulama yapılamayacağı ileri sürülerek Türkiye Barolar Birliğince İçişleri Bakanlığı'na karşı yapılan itirazın reddine ilişkin İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü'nün 21.10.2008 gün ve 16400 sayılı işleminin; 1136 sayılı Avukatlık Yasasının 2.maddesi uyarınca avukatların kamu kurumları nezdinde yürüttüğü işlerinde kendilerine yardımcı olunması bir zorunluluk olduğundan, yine aynı Yasa uyarınca avukatların stajyerleri aracılığı ile iş takip edebileceği, belgelerden örnek alabileceği hüküm altına alındığından ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Yasası uyarınca nüfus kayıt örneği alınması için vekalet ibrazı yönünde getirilen zorunluluk avukatlar dışında vekil tayin edilen üçüncü şahıslar için uygulanabileceğinden, dava konusu işlemin yasal düzenlemeler ile bağdaşmadığı ve açıkça hukuka aykırı olduğu ileri sürülerek iptali istemidir.

Savunmanın Özeti : Dava konusu işlemin 1136 sayılı Avukatlık Yasası ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Yasası hükümleri dikkate alınarak tesis edildiği ve bu nedenle yasal dayanaktan yoksun davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hakimi Volkan ÇAKMAK'ın Düşüncesi : Nüfus işlerinin yürütülmesi konusunda özel nitelikte bir yasal düzenleme olduğu açık olan 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Yasası uyarınca, nüfus müdürlüklerinden doğrudan belge almaya vekillik belgesi ibraz edenler yetkili olup, bunun dışında kalan üçüncü şahısların bir kişinin nüfus kaydına ilişkin örnek veya bilgi alamayacakları açık olduğundan ve avukat stajyerlerinin avukatların yürüttüğü (dava dosyası) işlerle ilgili fotokopi yoluyla örnek alabilmesi yetkisinin, resmi belge olan ve verilmesi özel şarta bağlanmış olan nüfus kayıt örneği alınabilmesi yetkisini kapsamadığından ; verilmesi 5490 sayılı Yasa ile vekalet ibrazı şartına bağlanmış olan nüfus kayıt örneğinin, bu konuda haklarında ayrıksı bir düzenleme bulunmayan avukat stajyerlerine verilemeyeceği yönünde tesis edilen işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı ve davanın reddi gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı Radiye TIRYAKI'nın Düşüncesi : Dava, İçişleri Bakanlığınca, avukat stajyerlerine nüfus kayıt örneği verilmemesi yönünde Samsun Valiliğine hitaben yazılan yazı üzerine, bu şekilde uygulama yapılamayacağı ileri sürülerek Türkiye Barolar Birliğince İçişleri Bakanlığı'na yapılan itirazın reddine ilişkin 21.10.2008 günlü 16400 sayılı işleminin iptali istemiyle açılmıştır.

T.C.
DANIŞTAY
SEKİZİNCİ DAİRE
Esas No : 2008/11035
Karar No : 2011/1750

Aynı Yasanın "stajın yapılması ve stajyerin ödevleri" başlıklı 23.maddesinde;stajyerin, avukatla birlikte duruşmalara girmek, avukatın mahkemeler ve idari makamlardaki işlerini yapmak, dava dosyaları ve yazışmaları düzenlemek, baroca düzenlenen eğitim çalışmalarına katılmak, baro yönetim kurulunca verilen ve yönetmelikte gösterilecek diğer ödevleri yerine getirmekle yükümlü olduğu; "stajyerlerin yapabileceği işler" başlıklı 26.maddesinde ise;stajyerlerin, avukat yanında staja başladıktan sonra, avukatın yazılı muvafakati ile ve onun gözetimi ve sorumluluğu altında, sulh hukuk mahkemeleri, sulh ceza mahkemeleri ile icra tetkik mercilerinde avukatın takip ettiği dava ve işlerle ilgili duruşmalara girebileceği ve icra müdürlüklerindeki işleri yürütebileceği belirtilmiştir.

Ayrıca Avukatlık Yasasının "İşlerin stajyer veya sekreterle takibi, dava dosyalarının incelenmesi ve dosyadan örnek alma" başlıklı 46.maddesinde;avukatın, işlerini kendi sorumluluğu altındaki stajyeri veya yanında çalışan sekreteri eliyle de takip ettirebileceği, fotokopi veya benzeri yollarla örnek alılabileceği, avukat veya stajyerin, vekâletname olmaksızın dava ve takip dosyalarını inceleyebileceği, bu inceleme isteğinin ilgililerce yerine getirilmesinin zorunlu olduğu, vekâletname ibraz etmeyen avukata dosyadaki kağıt veya belgelerin örneği veya fotokopisinin verilemeyeceği hüküm altına alınmıştır.

Diğer taraftan 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Yasasının 9.maddesinde; "Nüfus kayıtları ve bu kayıtların tutulmasına dayanak olan *belgeler gizlidir*. Bunlar, yetkili ve sorumlu memurlar ile *teftiş* ve denetim yetkisi olanlar dışında kimse tarafından görülüp incelenemez. Mahkemeler bu hükmün dışındadır." hükmüne yerilmiş olup aynı Yasanın "*Nüfus kayıt örneğini almaya yetkili olanlar*" başlıklı **44.maddesinin 1.fıkrasında**; nüfus kayıt örneklerini nüfus müdürlüklerinden **doğrudan almaya yetkili kişiler** sayma suretiyle belirlenmiş ve fıkranın "g" bendinde;kaydın sahipleri veya bunların eşleri ile veli, vasi, alt ve üst soyları ya da bu **kişilere ait vekillik belgesini ibraz edenlere** yer verilmiş maddenin devamında ise; birinci fıkranın (g) bendinde **sayılan kişiler dışında kalan üçüncü şahıslar medenî hal bilgisi dışında bir kişinin nüfus kaydına ilişkin örnek veya bilgi alamazlar** hükmüne yer verilmiştir.

Yukarıda alıntısı yapılan yasal düzenlemelerden açıkça anlaşıldığı üzere avukatlara kamu kurumları nezdinde yürüttükleri işlerde yardımcı olunması yasal bir zorunluluktur ve avukatların yürüttükleri işlerle ilgili **belge almaları için vekalet ibraz etmeleri şarttır**. Ayrıca avukat stajyerlerinin ise avukatla birlikte duruşmalara girmek, avukatın mahkemeler ve idari makamlardaki işlerini yapmak, dava dosyaları ve yazışmaları düzenlemek gibi görevleri bulunmakla birlikte avukatın, **işlerini takip edebilmesi ve dava dosyasından fotokopi ve benzeri yollarla örnek alması mümkündür**.

T.C.
DANIŞTAY
SEKİZİNCİ DAİRE
Esas No : 2008/11035
Karar No : 2011/1750

5490 sayılı Nüfus Kanununun 9. maddesi "Nüfus kayıtları ve bu kayıtların tutulmasına dayanak olan belgeler gizlidir. Bunlar, yetkili ve sorumlu memurlar ile teftiş ve denetimi yetkisi olanlar dışında kimse tarafından görülüp incelenemez. Mahkemeler bu hükmün dışındadır." 44. maddesi ise "Nüfus kayıt örneklerini Bakanlık, dış temsilcilikler, asker alma işlemleri için Milli Savunma Bakanlığı, adli makamlar, adli işlemlerle sınırlı olmak üzere kolluk kuruluşları, evlenme işlemleri için evlendirme işlemi yapmaya yetkili olanlar, ölüm işlemleri için resmi sağlık kuruluşları, kaydın sahipleri veya bunların eşleri ile vasi, alt ve üst soyları ya da bu kişilere ait vekillik belgesini ibraz edenler, nüfus müdürlüklerinden doğrudan almaya yetkilidirler" hükümlerini amirdir.

Öte yandan, Bilgi Edinme Kanununun 21. maddesinde, bilgi edinme kapsamı dışında bulunan haller belirtildikten sonra, kamu yararının gerektirdiği hallerde, kişisel bilgi veya belgeler, kurum ve kuruluşlar tarafından ilgili kişiye en az yedi gün önceden haber verilerek, yazılı rızası alınmak koşuluyla açıklanabileceği öngörüldüğünden, yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri ve bu konudaki Danıştay 1.Dairesinin 20.4.2002 tarih ve 2002/52 sayılı kararı gereğince, nüfus kayıtlarından bilgi alınmasının vekaletname ibrazına bağlı tutulduğu anlaşılmaktadır.

Ayrıca Avukatlık Kanununun 46.maddesindeki hükümlerle avukatların sorumluluğu altındaki stajyer ve sekreterlerin mahkemelerdeki dava dosyalarını inceleyebilecekleri ve bu dosyalardan örnek alabileceklerinin anlaşılması karşısında, avukatların sorumluluğu altında olan stajyer ile yanında çalışanlara nüfus kayıt örneklerinin verilmeyeceği yönündeki davalı Bakanlık işleminde hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, hukuki dayanaktan yoksun olan davanın reddi gerekeceği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Sekizinci Dairesince işin gereği görüldü.

Uyuşmazlık, İçişleri Bakanlığı'nın avukat stajyerlerine nüfus kayıt örneği verilmemesi yönünde Samsun Valiliği'ne hitaben yazdığı 13.6.2008 gün ve 15683 sayılı yazı üzerine, bu şekilde uygulama yapılamayacağı ileri sürülerek Türkiye Barolar Birliğince İçişleri Bakanlığı'na karşı yapılan itirazın reddine ilişkin İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü'nün 21.10.2008 gün ve 16400 sayılı işleminin iptali isteminden doğmuştur.

1136 sayılı Avukatlık Yasasının 2.maddesinde; "Yargı organları, emniyet makamları, diğer kamu kurum ve kuruluşları ile kamu iktisadi teşebbüsleri, özel ve kamuya ait bankalar, noterler, sigorta şirketleri ve vakıflar **avukatlara görevlerinin yerine getirilmesinde yardımcı olmak zorundadır**. Kanunlarındaki özel hükümler saklı kalmak kaydıyla, bu kurumlar avukatın gerek duyduğu bilgi ve belgeleri incelemesine **sunmakla** yükümlüdür. **Bu belgelerden örnek alınması vekaletname ibrazına** bağlıdır. Derdest davalarda müzakereler duruşma günü beklenmeksizin mahkemeden alınabilir." hükmüne yer verilmiştir.

T.C.
DANIŞTAY
SEKİZİNCİ DAİRE
Esas No : 2008/11035
Karar No : 2011/1750

Buna karşılık nüfus işlerinin yürütülmesi konusunda özel nitelikte bir yasal düzenleme olduğu açık olan 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Yasası uyarınca, nüfus kayıtları ve bu kayıtların tutulmasına dayanak olan belgeler gizli olduğu gibi, nüfus müdürlüklerinden doğrudan belge almaya vekillik belgesi ibraz edenler yetkili olup, bunun dışında **kalan üçüncü şahısların bir kişinin nüfus kaydına ilişkin örnek veya bilgi alamayacakları açıktır.**

Ayrıca, nüfus kayıt örneği alınması konusunda avukat stajyerleri için ayrı bir düzenleme bulunmadığı gibi, 5490 sayılı Yasanın 44.maddesinin, vekalet ibrazı şartının avukatlar için uygulanamayacağı şeklinde yorumlanması mümkün değildir. Bununla birlikte avukat stajyerlerinin avukatların yürüttüğü (dava dosyası) işlerle ilgili fotokopi yoluyla örnek alabilmesi yetkisinin, **resmi belge olan ve verilmesi özel şarta bağlanmış olan nüfus kayıt örneği alınabilmesi yetkisini kapsamadığı** açıktır.

Diğer taraftan, yasa ile şartları açıkça belirlenmiş olan nüfus kayıt örneği verilmesi konusunda, nüfus bilgilerine ulaşılabilecek kişi ile arasında vekalet ilişkisi bulunmayan avukat stajyerlerine tanınması istenen bir çeşit muafiyetin 1136 sayılı Yasada belirlenmiş **"yardımcı olma zorunluluğu"** kapsamında değerlendirilemeyeceği tartışmasızdır.

Bu bilgiler ışığında; verilmesi 5490 sayılı Yasa ile vekalet ibrazı şartına bağlanmış olan nüfus kayıt örneğinin, bu konuda haklarında ayrıksı bir düzenleme bulunmayan avukat stajyerlerine verilemeyeceği yönünde tesis edilen işlemde hukuka aykırılık görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, davanın reddine, 114,50-TL yargılama giderinin davacı üzerinde bırakılmasına, istenilmesi halinde artan 21,00-TL posta ücretinin davacıya iadesine 22.3.2011 gününde oybirliği ile karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Ayla	Sinan	Dr.Tacettin	Alaattin	Cem
ALKIVILCIM	TUNCA	ŞİMŞEK	ÖĞÜŞ	ERBÜK

